

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

за пів рік . . . 20 кор.
за рік . . . 40 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

пів рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за рік . . . 32 рублів
або 72 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силіше
напередче застережена.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта.— Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надселяні» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Домагаймо ся організації більшеклясових шкіл народних!

(X) Нарід наш відчуває вже потре-
бу шкільної науки не лише початкової,
але й висшої, а найкрасшим доказом
сега може послужити обставина, що ру-
ські гімназії надмірно заповнені і то у
великій перевазі селянськими дітьми.
Деж нема руских гімназій, там наші
селяни шлють своїх дітей до польських.
Так н. пр. в нововідкритій гімназії в
Сокалі (доси перша кляса) треба було
утворити аж три рівнорядні відділи, а
заповнені они також у великій перевазі
селянськими дітьми.

Одначе до середних шкіл можуть
діти підготувати ся лише в 4-клясовій
школі народній. Тимчасом по наших
сільських громадах є майже виключно
лише народні школи т. зв. низшого ти-
пу, які не дають вимаганого середньою
школою підготування. Доси помагали
собі сільські родичі тим способом, що ді-
тей своїх, призначених до середньої
школи, посилали по скінченю школи
сільського типу, до мійських 4-клясових
а навіть і до 5 і 6-клясових та виділо-
вих шкіл (наколи бажали їх відтак пі-
слати до учительської семінарії), хоч
тим способом поносили значні видатки
на удержанє дітей в місті. По деяких
містах позасновували наші народолоубі
селянські бурси і тим способом посо-
бляли сільським хлопцям.

Алеж з виданєм відомого розпо-
рядку Ради шк. кр., про який ми вже
двічі писали, на основі котрого мійські
школи можуть не приймати замісце-
вих дітей, справа для сільських дітей,
що бжають підготувати ся до сере-
дньої школи, стала дуже трудною. Та-
кож пишуть нам із Заліщик, що до
тамешної бурси вплинуло 89 подань се-
лян о принятє їх дітей до бурси, але на
жаль задля недостачі місця міг виділ
приняті лише 47 учеників до бурси.

Коли прийшов день вписів, непри-
нято до місцевої школи около 80 сіль-
ських дітей, між тими 19 бурсаків. Роди-
чі звернули ся з розпущи до жидівської
школи бар. Гірша і там прийнято 15 ру-
ських учеників з 8 відіслано до Городен-
ки. Інші з плачем і в розпущі вернули
домів!

Щож мають робити ті відтручені від
школи діти? Ми вже в серпні в останніх
днях писали (Ч. 154 Руслана), що на

основі держ. основного закона з 21. гру-
дня 1867 (Вістн. зак. держ. ч. 142 ар-
XVII, уступ 2-ий) «домашня наука (Haus-
unterricht) не підлягає обмеженням» висло-
вленим в 1-ім уступі, що «наукові і ви-
ховні інститути засновувати і науки в них
уділяти, є управнений кожний горожанин,
котрий викаже ся законною до того ква-
ліфікацією. Така домашня наука не
підлягає доглядови властей і не потре-
бує окремого дозволу і кваліфікованої
сили учительської.

Ми звертали тамже увагу, що наші
люди повинні організувати для підгото-
влення сільських хлопців до середних шкіл
приготовні курси або і приватну 3-і 4
або лише 4-ту клясу народну і вказали
там вимоги правні.

Нині хочемо звернути увагу на се,
що на основі закона краєвого шкільного
з 23. мая 1895 (Дн. зак. кр. ч. 57) змі-
неного в часті законом з 20. січня 1904
(Дн. з. кр. ч. 19) можемо домати ся
організації більшеклясових шкіл по се-
лах. Артикул 3. сега закона каже: «На-
коли число учеників записаних
з початком року шкільного
на щоденну науку через 3 по собі
слідуючі роки досягне пересічно 80,
належить безсудивно постарати ся о дру-
гого учителя, о третього, нако-
ли те число дійде до 160 і в тім відно-
шеню дальше. Рада шк. кр. піднесе о-
днак в школі число учителів понад сей
вимір, наколи на оплату надчислових у-
чителів і на достарченє потрібного умі-
щеня найдуть ся засоби з добровільного
зобовязаня.

Отже в громадах, де є такі услівя,
треба старати ся (вносячи поданє через
раду шк. окр. до краєвої) о переведенє
пертрактації конкурентийної і наколи
сторони конкурентийні згодять ся на та-
ке розширенє школи, о переведенє ор-
ганізації Радою шк. краєвою. Вжеж гро-
мади, що числять во 2—6000 душ не
можуть обходити ся одно або двоклясо-
вими школами а потребують конечно
більшеклясових. В тім напрямі повинні
прихильники просвіти звернути свої зма-
ганя.

До борби.

(Конець).

О тім, чи народна, сільська школа
сповняє свою задачу, рішає як раз чи-
сло учеників, котрі що року сю школу
кіпчать, число, яке ся школа що року
видає. У нас же дуже часто діє ся, що

школа виказує досить значне загальне
число учеників лише єдино ддятого, що
богато учеників приймає на 1 рік науки.
Коли до школи 1-клясової ходить 120 у-
чеників, то се на перший погляд вигля-
дає добре. Придивім ся однак близше, то
дуже часто побачимо, що з тих 120 у-
чеників учає на 1 рік науки 50—60,
натомість число учеників на дальших,
висших степенях чим раз більше маліє,
так, що на посліднім році науки є дуже
часто заледви пр. 10 учеників. Діє ся се
тому, що наш селянин навіть і радо пі-
шле до школи маленьку, 6 або 7-літну
дитину, щоби «не завджала в хаті», а
старші діти як лиш може, то від школи
відтягає, бо сі єму потрібні вже до ро-
боти. І тим то діє ся, що школа навіть
о численній фреквенції в дійсности при-
носить малий, невидний позиток, бо що
року видає ледви кількох учеників з най-
висшого степеня; тим то діє ся, що у
нас число грамотних сьмішно мале в при-
рівнаню до числа шкіл і учителів; тим
то діє ся, що є багато таких, що спра-
вді ходили до школи, але або «забули»
читати, або й зовсім читати не уміють.
Сему лихови треба конче зарадити, коли
школа має дійсно причиняти ся до змен-
шеня числа неграмотних. На нас, учителях,
лежить обовязок виступити рішучо
проти такої неприродної штучної фрек-
венції, а старати ся о фреквенцію, хоч
би на око меншу, але постійну, старати
ся о те, щоби діти раз записані на 1 рік
науки не губили ся по дорозі, але дохо-
дили до 6 року науки і опускали школу
заострені в то, що їм школа дати повин-
на. Що се не легка робота, се річ певна.
Ми знаємо, що в сім згляді стріне ся у-
читель з премногими перепонами, та всеж
таки не вагуємо ся сказати, що при до-
брій волі, при умних а витривалих за-
ходах можна побороити багато перепо-
н. Певна річ, що не без труду, не без не-
втомної борби з всякими противностями.
І томуж знов ми кличемо до вас:

Товариші! Ставаймо до борби! До
тяжкої борби. До борби з анальфаети-
змом, сею чорною зморою, що стоїть
на дорозі нашого народного розвитку.
До борби з неграмотністю, що спиняє
всяку просвітну роботу, що працю по-
колін зводить на нінащо.

Отсега жадає від нас реальне житє,
і то передовсім від нас учителів, котрих
обовязком є нести народови проміні о-
світї. Се поставмо собі, як першу точ-
ку нашої діяльности для добра народу.
Нумо Товариші: в імя Боже, до борби!

Та стоячи на порозі нового шкіль-

ного року, розпочинаючи тяжку працю, якої суспільність від нас жадає, не забуваймо і про самих себе. Коли наша робота, якій жертвуємо наші сили, а не раз здоров'я і жите, має дійсно принести пожиток, то треба необхідно, щоби ми самі в собі скріпили ся, щоби стали дужі як дуб, тверді як криця, щоби ми оперті оден об другого змогли подоліти всякі перепони, які би вони й не були. Та на жаль, нігде правди діти, в тім напрямі ми ще мало зробили. Розгляньмо ся раз кругом себе і скажім собі, що ми страшно маліємо. Маліємо чисельно. На майже одинайцять тисяч учителів в краю є нас Русинів ледви шеста часть. Се прямо страшно! Страшно подумати, що супротивні філії жита незамітно підмивають наші основи, що ступінь за ступенем, поволи але постійно і невмолимо витискають нас з наших становищ! Чи не подуматиб нам про се, чи не взятиб ся нам до роботи? Чи будемо чекати, аж зведемо ся на нінащо, аж місце по нас застане? Много говорить ся і пише ся: засипуємо гімназії учениками-Русинами. Дуже се красно. Однак ми, учителі, попри се повинні собі ще сказати; засипуємо учительські семінарії учениками-Русинами. І ми се друге моглиб зробити і то далеко лекше, чим перше. А вже хто, як хто, а передовсім селянські діти, сі повинні як найчисленнійше горнути ся до семінарий, сих повинні ми, учителі, справляти на сю дорогу. Правда є, що нині ще учительський завід з многих зглядів не так корисний, як інші. Алеж тут ходить о ідею. Тут ходить о те, щоби наряд мав своїх учителів, а далі, щоби і наш стан з часом чисельно скріпив ся і тим самим щоби міг успішнійше станути в ряди борців за красшу долю для себе і для народу. Не забувайте, що вже тепер нас лише шеста часть. А що дальше буде? Думаємо отже, що задачею нашою повинно бути: приготувлювати як найбільше учеників до учительських семінарий. Ми є певні, що при добрій волі і в сім напрямі багато можна зробити.

* * *

Нім се однак наступить, то тимчасом ми, хоч слабі чисельно, кріпшаймо морально. А наше моральне скріплене лежить в зєдиненю, в консолідації. В зєдиненю всіх наших сил, в згуртованю всіх одиниць в одну велику спілку, свідому своїх цілий і задач. В послідних часах багато говорило ся і писало ся о солідарности. Отже як раз тут будьмо солідарними. Ставаймо солідарно під нашими стягами, подаймо собі солідарно руки, злучім ся солідарно в оден гурт. Се буде правдива солідарність. Се буде запорука нашого розвитку, запорука красної будучности. Оден за всіх, всі за одного — се клич, перед котрим повинні уступити всякі особисті, чи локальні інтереси!

* * *

Отсим словом витаємо ми вас, Товариші-Учителі, з початком нового шкільного року. Не вказуємо вам сонішної, рожами стеленоїє дороги, але вказуємо

вам дорогу твердої праці, неумолимої борби. Борби за красшу долю нашу, за красшу долю народа

Ось так кличе з нагоди розпочати нового шкільного року орган Педагогічного Товариства «Учитель» до згуртованих довкола себе учительских сил. Справді високе пониманє учительского звания, гарні і сильні слова сего завзиву. Та читаючи сі правдиві виводи автора статі, п. Левицкого, кождий може їх примінити до себе: передовсім родичі спосібних до школи дітей, а відтак кождий суспільний діяч і щирий до народного поступу патриот. Тож еще раз повторім з цілої груді сей роковий поклик: «На прю, з властїю тьми!»

Злоба чи тупоумність?

І чужому научайтесь
И свого не цурайтесь.

Шевченко.

Нещасні наші галицькі відносини, де національний шовінізм критичив всякі згляди справедливости і виrozumілости та довів до скривлення кождого, хотій би найхосеннійшого почину, до перекрученя хотій би найспасеннійшої гадки, та до непорозуміня хотій би найяснійшого слова, коли се тільки виходить з противної сторони — ті нещасні відносини витворюють навіть зі світних людей злобних і низьких клеветників супротив другої народности і навіть нечисленні сяк-так об'єктивні органи праси заповнюють тупоумними інсинуациями, підозріннями та замаскованими денунцияциями на противну сторону.

Ось такий зразок появил ся в Przegląd-і яко «лист до редакції» якогось пана, а правдоподобнійше ксьондза А. під заголовком «Релігійні пересвідчення руских педагогів». Не будемо тратити ні слова на полеміку з тим памфлетом на руский учительський стан і наведених в статі осіб, а тільки наведемо в цілім єї поганім змісті, — нехай кождий читає і справедливий чоловік сам осудить тоту «етику», якою у нас робить ся «політика».

«Що нинішні рускі професори гімназьяльні і університетські — читаємо в Przegląd-і, котрі перед 20—30 роками кінчили студії, не мають ані живої віри (!), ані правдивої любови (!), для Матери-Церкви, над сим можемо глибоко жалувати, але не можемо сему дивувати ся (!). Прецінь сі панове вийшли зпід катехитів, що самі були по більшій часті переняті німецьким раціоналізмом (!), завдяки віденським студиям, або московській шизмі, а навіть деякі з тих катехитів пізнійше стали отвертими апостатами, як Цирик, Попель і інші.

Однак від деякого часу бачимо в сім напрямі зворот (?) на ліпше. Єствує вже маленький кружок (?) професорів, які признають ся отверто і сміло (!) до християнської релігії, а докори і посьміховиска, які зносять з сего приводу (!), дають нам (?) гваранцію, що з сеї дороги не зійдуть (!)

Один тільки закид осміляю ся вчинити їм, що постановивши бути віруючими (!), не хочуть навчити ся катол... катехизму (!). А сей брак знакомости найелементарнійших засад віри (!) і переня-

тя ними зраджують в розмовах, в публичних виступах, в письмах, словом на кождім кроці (!). Аж стид! і то тим більший (!), що вже для заокруглення свого образования (!), повинні мати понятє з першого предмету, фігуруючого на їх свідощвах с є з релігії (!).

Недавно я читав в фейлєтоні «Руслана» (ч. 180) статейку проф. А. Б. «Взірцевий катехит», в якій автор з вдячностю згадує про свого тернопільского катехита о. Лопатиньского, а передовсім хвалить єго екзорти і проповіді, виголошувані відтак в Волоскій церкві у Львові. Пан Б. мав приємність ходити на сі проповіді вже яко академик.

Та дальше на моє здивованє п. Б. так пише: «Раз якось передавав о. Лопатиньский через мене для одного подільского священника кілька книжок позичкою. Я з цікавости спитав, які се книжки і дізнав ся, що се були німецькі протестантські проповіді і при сій нагоді зійшла бесіда на проповіді і екзорти. «Я образував ся на протестантских проповідях», додав зовсім щиро о Лопатиньский.

Отся замітка — пише п. Б. — обяснила мені пізнійше, задля чого наш катехит умів піврати молодіж своїми екзортами. Я мав нагоду чути славного в своїм часі проповідника кармелітского кс. Червіньского і деяких інших, але пригода завела мене в 1877 р. до Obersalzbrunn на прускім Шлезку. В неділю пішов я до Kurhaus-у, де правив протестантске богослуженє (католицкого костела не було в місці) молодий пастор, що був заразом учителем в місцевій школі. В часі богослуженя, котре мене тронуло гармонійним співом усіх зібраних, виголосив пастор проповідь на тему: «Kommet, es ist schon Alles bereit».

Проповідь не тривала довше, як 20 хвиль, але так поривала живостию оразів і прикладів приложених до людских відносин, що она остане мені до смерти в живій тямці. Опісля мав я нагоду почути ще й інших протестантских проповідників і зрозумів тоді слова о. Лопатиньского, висловлені о протестантских проповідях».

Маємо в Бозі надію, що теперішнє руске духовенство, мимо таких похвал протестантської вимови зі сторони п. Б. не піде до Кірх(!) учити ся їх акторства(!), маючи до проповіданя далеко ліпші взори на Цицороні, Демостені, Отцях Церкви, католицких Босет-ах, Бурдальн-ах, Фенельон-ах, Кетелер-ах і т. д. і т. д., але завсїгди таки се цікаві звіреня(!) професора-католика.

Другий руский педагог п. др. Копач уносить ся в фейлєтоні «Діла» над «Політикою і етикою» протестанта-пантеїста Фр. Павльзена і в єго розумованях, ігноруючих зовсім(!) католицку етику, додачує одинокую правдиву засаду міжнародного права. При тім в своїх увагах обожає Геґля, Канта і інших німецьких скептиків, придаючи їм найвисші почесні епитети.

Мої панове! чи католицкі пересвідчення мовчали в вас, коли ви писали такі річі?(!) Стидайте ся сего(!), а взявши до рук катехис(!) і студиюючи католицкі твори, служіть розумно Божій справі для добра вашого народу».

Ми заповіли, що не будемо ні словом полемізувати з тим памфлетистом, що накликаючи других до служби Богови, сам своїми клеветами робить службу диявола. Але ось появилася в сліду ючим «Przegląd-і» відповідь п. Ол. Барвіньського, яко автора зачепленого тут фейлетону. Сю відповідь подамо завтра.

Погром в Седлцях.

Звісна річ, що в російській революції Жиди беруть найвизначнішу участь. Для них се тим небезпечніше, що крім репресій правительства, прилучує ся тут ще ненависть християнського населення до них, впливаюча так з расових та віросповідних, як і економічно-суспільних причин. Та мимо сего Жиди, які збитою масою засіли міста по Україні та в Польщі чують ся безпечними в своїх ділянках і часто приймають визнаючу поставу. Седлці є переважно жидівське місто, бо на 24.000 мешканців числить їх 20 тисяч; решта 4 тисячі се урядники, які осіли часово або на постійне коло губернії і передміщане на передмістях. Крім сего стоїть там залогою два полки війська. Місто має переважно вигляд великого села, зі що найбільше одноповерховими домами серед садів та огорів і тільки кілька рухливіших улиць та площ представляють собою збиту масу жидівських домів.

Про погром, який вибухнув там минулої суботи, курсують як найсуперечніші вісті. Передовсім що до причини твердять одні, що погром був задалегідь приготований і вибухнув без всякої причини зі сторони Жидів, з другоїж повликають ся на факти провокації. Берлінські, по більшій часті жидівські дневники, приносять вістки про шість тисяч убитих і ранених і 1.000, 2.000, а навіть 10.000 (!) арештованих, що вже на перший погляд тхне пересадою, про страшні знущання, вилуплюване очей, відрізуване рук і ніг женьщинам, кидане дітей до огню і т. п. — Урядові вістки подають не тільки число жертв і арештованих без прирівняння менше, але і цілу акцію представляють не як дикий погром, а як правильну акцію осадження і розоруження заговорників, які розпочали були стрільню на бівакуюче військо.

Цікаве в тім згляді є пояснене подій капітана Рево, штабсофіцера до особних поручень, подане допитуючим ся кореспондентам. «В суботу коло 9. години вечером, з даху над гостинницею, в пасажи близько відваху, розляг ся револьверовий вистріл. У відповідь на се вояки патрулі за дві хвилини пізніше, дали три сальви в напрямі вистрілу. Внаслідок сего алярму на відвах виступила варта, а рівночасно з трьох сторін від окружного суду, від скверу при костелі і зпонад згаданої гостинниці посипали ся поодинокі, а густі револьверові стріли в напрямі відваху. Одним з сих стрілів зранено вартівника, вояка лібавського полку (его імени кап. Рево не пам'ятає).

Варта відповіла сальвами в напрямі вистрілу. На се з піддаш і віконць на стрихах в ближшій і дальшій околиці посипали ся стріли вимірені до постерунків і до шатер, в яких перебували вояки. Понеже — пояснював дальше кап. Рево — останніми часами случали ся в Седлцях часті замахы, передвиджувано можливість збірної навали революціоністів на військо і тому начальник військової охорони підполк. Тіхановський видав спеціальну інструкцію, на випадок алярму. Приготовлено сигнали, які мали дати знак до алярму: в день — вивішене фани, в ночи червоні ліхтарні.

Ліхтарню вивішено зараз по перших вистрілах. Внаслідок сего одні відділи війська, сконсігнованого в Седлцях, окружили кордоном місто, щоби унеможливити революціоністам утечу, інші рушили заняті визначені становища. На револьверові вистріли відпові-

дано карабінними сальвами, мірячи до домів, з котрих падали стріли, а при тім переводжено ревізії домів, мешкань і склепів, шукаючи за оружжя і напасниками.

В неділю цілий день відбували ся дальші ревізії. Яко примір, яке утруднене завдане ми мали до переведеня з причини хитрости революціоністів, можу навести вам се, що коли один з домів при ул. Хорошій перетрясено вже з гори до долини і коли військо і поліція виходили з дому, не найшовши в нім нічого підозрілого, з піддаша знов розляг ся револьверовий вистріл. Тому военний генерал губернатор дозволив на найострійші средства. Отже покористувано ся нагодою, що артилерія переїздила з Рембертова до Радзиня, заточено гармати і дано 7 стрілів гранатами, ціляючи в піддаша домів, з яких в инший спосіб не можна було виполошити революціоністів. Сей спосіб показав ся успішним. Заарештованих є 43 людей, убитих зареєстровано в поліції 13 осіб, ранених 28. Отсе все. (Хиба що російське військо не забуло еще так стріляти, як під Мукденом! — Ред.).

На запит, чи є убиті межі вояками, кап. Рево відповів, що крім зраненого вартівника, жаден з вояків не одержав рани. Пожарів вибухнуло одинадцять, майже всі рівночасно, так що сторожа мала дуже утруднене завдане рагунку.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Маманта, Йоана; римо-кат. Нікодема. — В неділю: руско-кат. Антима; римо-кат. Людм. діви.

— **3 Єрусалима** одержали ми вчера вечером телеграму з вісттю, що всі наші полонники щасливо і здорово перебули подорож морем і вчера рано приїхали залізницею до Єрусалима, а завтрішної суботи вибирають ся над ріку Йордан. Телеграма надана о 10. год. рано прийшла до Львова о 5 1/2. вечером.

— **3 Тов-а св. Ап. Петра.** Реколекції для святишеників відбудуть ся сего року в гр.-кат. духовній семінарії на дніх 1, 2. і 3. жовтвля — Порядок реколекцій: в понеділок с. є 1. жовтвля по полудни дві науки, второк 2. жовтвля рано 3 науки, а по полудни 2 науки і розв'язане. — В середу 3. жовтвля рано дві науки і приготоване до сповіді, — по полудни сповідь і закінчене реколекцій. — Поміщене буде в саях гр.-кат. дух. семінарії даром Харч за відповідною мінімальною винагородою в кухні дух. семінарії. — Зголошеня просить ся присилати на руки о. В. Лиска, катехита у Львові, ул. Кльоновича ч. 8, щоби можна приготувати місце і замовити харч.

— **Тов-а гімн. „Сокол“ в Городенці** засновано яко філію «Сокола» у Львові. Перші загальні збори відбудуть ся дня 16. с. м. о год. 5. по полудни.

— **Вісти з закорд. України.** «Кієвлянин» доносить, що 7. вересня на підставі розпорядку жандармського начальства перевезено з участка в лугіянівську тюрму: бувшого видавцю «К. Зорі» А. Якобовського, адміністратора Бранумана і конторщика тої часописі П. Карпінського, а крім того сотрудників «Гром. Думки» Жука, Хохлича, Бфима і Григорія Квасницьких, коректорку «Гром. Думки» Виноградову і незвісного молодого чоловіка і молоду жєнщину, задержаних в звязи із ревізією в «Гром. Думці». Дальше доносить «Кієвлянин», що на дніх будуть зняті печати уміщені на дверях льокалю «Гром. Думки», але видавництво часописі застановлено на весь час воєнного стану. — «Кієвські Отголоски Життя» доносять, що оноді відбула ся ревізія навіть в домі Миколи Лисенка. При ревізії не найдено однак нічо підозрілого. Видко, що російська поліція розпочала неаби які пошукування за революцією між Українцями, коли погнала за нею між композиції Миколи Лисенка. — Дня 3. с. м. відбуло ся засідане видавничої комісії київської «Просвіти», на яким обговорювано план будучої діяльності.

Комісія рішила на разі видати дві брошури: одну о аграрнім питаню, а другу о автономії. В першій брошурі мають бути виложені умовини володіня землею на Україні в часах Хмельницького і пізнійше, потім, в яким ставні находить ся земска посілість в теперішних часах з виложенем історичних обставин, що довели до теперішного стану, а на конець, в який спосіб треба рішити земельне питане в теперішню пору. Друга брошура має відповісти на питане, що таке автономія взагалі, чому вона конечна, а спеціально, чому вона конечна для України. Два члени комісії підняли ся сейчас написати висше згадані брошури. Кошти видавництва мають бути покриті із фонду, зібраного на видавництво популярних брошур на політичні теми (поверх 200 рублів).

— **Іменованє.** Висшій суд краєвий в Кракові іменовав Теодора Мельничука, рахункового підофіцера І кл. 80. пп. в Золочеві, канцелістом в Яворжжі.

— **Краєві інспектори шкільні на Буковині.** Цісар іменовав кр. інспекторами шк. членів буковинської кр. ради шкільної, які справували тимчасово функції краєвих інспекторів, а се: професора черновецької муж. і жєнської учительської семінарії Омеляна Поповича для руских шкіл, професора І гімн. в Чернівцях д-ра Альфреда Павлічка для німецьких шкіл, а професора реальної школи в Чернівцях Диониза Сіміоновича для румунських шкіл. Отсим сповнено довголітне домагане Буковини, документоване кількарязовими соймовими резолюціями і меморіялами, щоби буковинське шкільництво визволати зпід германізаційної кормиги єдиного інспектора краєвого Німця, а за те іменовати інспекторів, якіб заступали інтереси всіх трох краєвих народів і дбали не о якісь недорічні задумешвні асиміляційні бажаня, але о дійсний просвітний підєм широких мас народних у рідній мові для добра цілого краю.

— **Пожарний Сокол** в Шумлянях, повіт Підгайці, основано яко філію львівського «Сокола». Статуты прийняло уже намісництво.

— **Маневри австрійської маринарки.** Перед комбінованими морско-сухопутними маневрами, які тепер відбувають ся в Дальмації в присутности наслідника престолоа архикн. Франца Фердинанда, були при кінци серпня вступні маневри нашої фльоти при побережю Істрії і Дальмації. Вислідом тих маневрів було стверджене, що на випадок війни берег Адрийского моря є зовсім небезпечний перед наїздом ворога. Ескадру поділено на дві часті. Перша дивізія атакувала. Она числила три панцирники, два опанцирені кружляки, три кружляки і фльотилію торпедовців. Підставою операцій фльоти був острів Люссін. Центрального воєнного порту в Полі боронили набережні форти і три вежові кораблі. Нападаюча фльота поступала по япанській методі. Приплила на води Полі коло півночи зі згашеними світлами. Оборонець мав бальон на ливні і випустив его в гору. Приміщені тамофіцери змогли мимо темноти відкрити наступаючого неприятели на віддаленю 8 до 10 морських миль. Сейчас повідомлено про него телеграфічно всі порти. Електричні рефлектори освітили ворожу фльоту. Супроти того она немовби відлипла на полудне, але по півтора години вислала торпедівці. Мимо їх відкриті і освітленя рефлекторами, они заатакували порт. Два торпедівці дістали ся до середини порту і заатакували торпедами один вежовий панцирник. Вкінци мусіли піддати ся. Одна частина ворожої дивізії наперла на Фазан, але огонь пушок набережних фортив відбив атак, хоч один з фортив мав здемонтовані пушки. Також не повело ся неприятели висадити військо на сушу.

— **Рух населеня у Львові.** Статистичне бюро м. Львова видає від трьох місяців місячник п. з. «Львів в числах». З послідного числа 3. за липень с. р. виймаємо декілька дат про рух населеня: Пересічне число річне львівського населеня виносить 174.486 душ. В перших 6-ох місяцях с. р. було 945 вінчань. Найбільше пар (254) повинчало ся в лютім, потім

